

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

25-26 квітня 2024 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 25-26 квітня 2024 року)

Суми, 2024

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Список використаних джерел:

1. Руденко В. Волонтерство як провідне явище в процесі забезпечення соціальної безпеки України: еволюція, значення, сучасний стан та проблематика. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2546>
2. Рудик М. Нові ролі і функції соціальних медіа у волонтерській діяльності в період російсько-української війни з 24 лютого 2022 року. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2023. Випуск 52-53. С. 254–261.
3. Mensch des Jahres: Wolodymyr Selenskyj: Der Mann, der die freie Welt wachrüttelte. Dezember 2022. URL : <https://www.profil.at/menschdesjahres/wolodymyr-selenskyj-der-mann-der-die-freie-welt-wachruettelte/402254583>

Науковий керівник – Черниш А. Є., доктор філологічних наук, старший викладач кафедри журналістики та філології Сумського державного університету.

Анна Авраменко,

студентка Сумського державного університету

КОМУНІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ПІДТРИМКА ТА ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ

Комунікація є процесом спілкування та передачі інформації між людьми або їх групами у вигляді усних і письмових повідомлень, мови тіла тощо. Комунікація існує в кожній сфері людської діяльності, адже передача та отримання інформації відбувається в природі та суспільстві постійно.

У сучасному суспільстві люди, які мають інвалідність та особливі потреби часто зустрічаються з нерозумінням і потерпають від того, що залишаються поза процесами достатньої, ефективної комунікації. У суспільстві значна частина людей не обізнані в тому, як правильно комунікувати з такими людьми. І це в

широкому сенсі є трьохсторонньою проблемою – людини (особи) з інвалідністю, потреби якої залишаються незадоволеними; близького та дальшого соціального оточення; соціального працівника, у професійні обов'язки якого входить не тільки комунікація з цією цільовою групою, але проведення роз'яснювальної роботи, консультування рідних, близьких, доглядачів.

Метою даної публікації є виявлення навичок соціального працівника, що сприяють ефективній комунікації з людьми з інвалідністю для надання психосоціальної підтримки та задоволення їх соціальних потреб.

Соціальний працівник – це професійно підготовлений фахівець із кваліфікацією, необхідною у сфері соціальної роботи та надання соціальних послуг. Соціальна робота – це професія, заснована на практиці, яка сприяє соціальним змінам, розвитку, згуртованості та розширенню можливостей людей і спільнот. Соціальна робота передбачає розуміння людського розвитку, поведінки та соціальних, економічних і культурних інститутів і взаємодій.

Соціальні працівники є професіоналами, які прагнуть підвищити загальний добробут і допомогти задовольнити базові та складні потреби спільнот і людей. Соціальні працівники працюють із різними групами населення та типами людей, особливо зосереджуючись на тих, хто є вразливими, пригнобленими та тих, хто живе у бідності. Основна мета соціального працівника, відповідно до професійного стандарту, – це діяльність, спрямована на профілактику, подолання чи мінімізацію наслідків складних життєвих обставин для осіб або сімей [2].

Соціальний працівник створює безпосередній зв'язок із клієнтом у процесі надання допомоги. Значимою є участь клієнта в процесі підтримки. Остаточний результат діяльності соціального працівника залежить, з одного боку, від його особистих якостей і його компетентності, а з іншого, – від особистості самого клієнта, його готовності співпрацювати на високому рівні.

Соціальна робота об'єднує різноманітні навички. Зокрема, Ю. Каваляускене та А. Рімкувене опираються на класифікацію П. Тревісі, яка вирізняла п'ять груп навичок, а саме:

1. Спілкування, спостереження, слухання та оцінювання;
2. Проведення інтерв'ю (об'єднує навички правильної постановки запитань, встановлення відповідності між сказаним і почутим, глибокого занурення, зближення для відвертих відповідей);
3. Надання допомоги, спрямування та керівництво;
4. Розширення можливостей, ведення переговорів і партнерства;
5. Професійна компетентність і відповідальність.

Потреби клієнта, характер соціальних послуг, які надає конкретна установа та компетенції самого соціального працівника впливають на результат роботи останнього [3, с. 155].

У Законі України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» (1991) визначено, що «особою з інвалідністю є особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист» [1].

Втім, для соціального працівника особи, які мають інвалідність – це звичайні люди, які є споживачами таких самих послуг, як і люди без інвалідності.

Позитивно, що втручання соціального працівника зменшує кількість несприятливих наслідків серед людей з обмеженими можливостями, що пов'язані з проблемами їх здоров'я. Крім того, своєчасне надання допомоги сприяє уникненню психологічних проблем, зловживання алкоголем, тютюном і психоактивними речовинами та зменшенню загальної кількості проблем, пов'язаних з інвалідністю.

Соціальні працівники, які надають допомогу людям з інвалідністю зобов'язані володіти спеціальними знаннями та досвідом. Люди з інвалідністю мають специфічні потреби, які впливають на співпрацю з ними. Це може вимагати незвичних стратегій і підходів для налагодження правильної комунікації та ефективного надання запитуваних послуг. Відповідно до цих умов, соціальні працівники мають володіти розширеними комунікативними

навичками та емпатією, щоб усвідомлювати поточні настрої та керувати ними. Крім того, вони повинні бути хорошими слухачами та демонструвати базовий психологічний досвід, щоб зрозуміти природу проблем, із якими зустрічаються люди в конкретних умовах, щоб допомогти їх усунути. Високий рівень відповідальності, властивий цій сфері, вимагає від соціальних працівників надійності та гнучкості для адаптації до нових вимог клієнтів та забезпечення їх різноманітних потреб [4].

Отже, комунікативні навички соціального працівника для підтримання та задоволення потреб людей з інвалідністю – це результат практичної діяльності, що відображає здатність соціального працівника залучати клієнтів до процесу допомоги з урахуванням своїх повноважень.

В обслуговуванні людей з інвалідністю соціальний працівник має дотримуватися толерантного та поважливого ставлення до своїх клієнтів. Соціальний працівник зобов'язаний максимально якісно виконати роботу, підтримати людину та задовольнити її потреби настільки, наскільки це входить в його обов'язки. Водночас, поважне відношення до клієнтів, розуміння їх потреб, правильна комунікація дозволяють соціальному працівнику підвищити свою результативність і задоволеність від роботи.

Список використаних джерел:

1. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-ХІІ. База даних «Законодавство України». ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення : 23.04.2024).

2. Соціальний працівник. Реєстр кваліфікацій. URL : <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/socialnij-pracivnik> (дата звернення : 23.04.2024).

3. Kavaliauskienė J., Rimkuvienė A. Social work skills working with mentally disabled persons : case overview. *Konińskie Studia Społeczno-Ekonomiczne*. 2017. № 3 (2). P. 153–159. URL : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/543396> (date of access : 23.04.2024).

4. People with disabilities and social work. IvyPanda. URL : <https://ivypanda.com/essays/people-with-disabilities-and-social-work/> (date of access : 23.04.2024).

Науковий керівник: Опанасюк В. В. – доцент, кандидат політичних наук, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

Валентина Опанасюк,

канд. політ. наук, доцент

доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій

Сумського державного університету

Алеся Сімакова,

студентка Сумського державного університету

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ОНЛАЙН В УКРАЇНІ

Забезпечення доступності державних соціальних послуг онлайн в Україні в сучасних умовах є значимою проблемою з огляду на кілька ключових факторів. По-перше, зростання проникнення Інтернету в Україні, яке досягло 83% у 2023 році, виявило доступність онлайн-послуг для широкого загалу населення. Відтак, перехід до цифрового середовища стає все більш необхідним. По-друге, в контексті постійно зростаючої потреби в підвищенні ефективності та доступності, традиційні методи надання соціальних послуг виявляють недостатню ефективність. Онлайн-системи можуть значно спростити цей процес, зменшити час і зусилля, які необхідно витратити на отримання допомоги. По-третє, в контексті необхідності соціальної інклюзії, доступність онлайн-послуг є особливо значимою. Онлайн-послуги забезпечують доступність соціальних послуг для людей з обмеженими можливостями, людей похилого віку, мешканців сільської місцевості та інших груп населення, які мають труднощі з особистим зверненням до установ соціального захисту та органів влади, які надають сервісні послуги. Нарешті, пандемія COVID-19 та воєнний